

Policjanci w służbie historii

<https://policjanciwhistorii.ipn.gov.pl/pol/form/r414531005968,Oliwia-Kontowska.html>
20.04.2024, 09:15

Bogdan Dziewulski

[Powrót](#)

Nazwa
szkoły

VII Liceum
Ogólnokształcące im. K.K.
Baczyńskiego w
Szczecinie

Dane zespołu

Nauczyciel -
Opiekun -
imię i
nazwisko

Bogdan Dziewulski

Pierwszy uczeń

Uczeń 1 -
imię i
nazwisko

Oliwia Kontowska

Drugi uczeń

Uczeń 2 -
imię i
nazwisko

Wiktoria Kornet

Trzeci uczeń

Uczeń 3 -
imię i
nazwisko

Patryk Krysiak

Miejsce pamięci

Nazwa
miejsca

Promenada Pamięci

Lokalizacja

Dokładny
opis
miejsca

Miejsce Pamięci, które opisaliśmy nie jest bezpośrednio związane z wkładem Policji Państwowej w budowanie polskiej państwowości w okresie II Rzeczypospolitej. Spowodowane jest to faktem, że w okresie międzywojennym tereny województwa zachodniopomorskiego nie należały do II Rzeczypospolitej. W

naszej okolicy
odszukaliśmy
miejscowość, w której
znajduje się szczególne
miejsce pamięci -
„Promenada Pamięci”. W
Dębnie wzdłuż chodnika
od mostu przy ul.
Mickiewicza do mostu na
jeziorze Lipno
umieszczone są kamienne
pomniki oraz rosną dęby
zwane „Dębami
Katyńskimi”, mające na
celu upamiętnić
zamordowanych w
kwietniu 1940 roku przez
NKWD funkcjonariuszy
Policji Państwowej.
Inicjatywa zrodziła się z
okazji zbliżającej się 70-
tej rocznicy Zbrodni
Katyńskiej. Ogólnopolską
akcję pod nazwą „KATYŃ
... OCALIĆ OD
ZAPOMNIENIA”
honorowym patronatem
objął ówczesny Prezydent
ś.p. Lech Kaczyński. Jej
celem było m.in.
przywrócenie sylwetek
zbiorowej pamięci narodu
poprzez posadzenie
21.857 „DĘBÓW
PAMIĘCI”. Każdy dąb
upamiętniać miał
konkretną osobę, która
została zamordowana w
Katyniu, Twerze lub
Charkowie, według
zasady jeden dąb to jedno
nazwisko.
Jeden z pięciu głązów z
pamiątkowymi
mosiężnymi tabliczkami
na Promenadzie Pamięci
w Dębnie upamiętnia
opisaną przez nas postać
posterunkowego
Stanisława Figana.
Oprócz nazwiska i stopnia
służbowego umieszczony
jest na niej napis:
„Prawda Katynia jest stale
obecna
w naszej świadomości i
nie może być
wymazana z pamięci

Europy” ~ Jan Paweł II
Dąb Pamięci Posadzony
dla uhonorowania
Pamięci Posterunkowego
Policji Państwowej
Stanisława Figana.
Wniosek o upamiętnienie
zamordowanego post.
Stanisława Figana złożyła
jego córka, nieżyjąca już
Pani Helena Tyczyńska
oraz wnuczka Mariola
Jastrzębska. Nazwa
„Promenada Pamięci”
została przyjęta uchwałą
nr XXV/179/2016 Rady
Miejskiej w Dębnie w
sprawie nadania nazwy
dla ciągu pieszego na
terenie miasta Dębna.
W dniu 10 kwietnia 2011
roku odbyła się
symboliczna uroczystość
posadzenia trzeciego z
kolei „Dębu Pamięci”. W
uroczystości wzięła udział
Pani Helena Tyczyńska
wraz z dwoma córkami,
które dokonały
odsłonięcia pamiątkowej
tablicy upamiętniającej
swego ojca i dziadka -
posterunkowego
Stanisława Figana.
Podczas uroczystości w
imieniu całej rodziny
zamordowanego głos
zabrała jego wnuczka -
Pani Mariola Jastrzębska,
która powiedziała „Nie
spodziewałam się tak
pięknej i wzruszającej
uroczystości. Teraz ja i
moja cała rodzina
będziemy mogli
przychodzić w to miejsce,
aby w zadumie i ciszy
wracać pamięcią do
zamordowanego ojca i
dziadka”.

[Zdjęcia](#)

Żywa lekcja historii

Opis przeprow- adzonej żywej lekcji historii

Nasza „żywa lekcja historii” odbyła się 23 kwietnia 2018 roku o godzinie 12:45 w budynku VII Liceum Ogólnokształcącego im. K. K. Baczyńskiego w Szczecinie. Nie przypadkowo wybraliśmy ten termin, ponieważ chcieliśmy w ten sposób upamiętnić wszystkie ofiary mordu katyńskiego, który miał miejsce właśnie w miesiącu kwietniu. Lekcja składała się z dwóch części. W pierwszej zaprezentowaliśmy wykonanej przez nas 25 minutowy materiał multimedialny. W drugiej części wzięła udział Pani Mariola Jastrzębska, którą zaprosiliśmy do szkoły. Pani Jastrzębska mieszkająca w Dębnie jest wnuczką posterunkowego Stanisława Figana, którego sylwetkę opisaliśmy w jednym z zadań konkursowych. W lekcji wzięli udział uczniowie klasy pierwszej mundurowej o profilu policyjnym naszego liceum, pięciu nauczycieli VII LO a także uczniowie z klasy gimnazjalnej o profilu obronno-ratowniczym z pobliskiej

Szkoły Podstawowej nr 21
w Szczecinie. Ogółem
udział wzięło 64 osoby.
Gośćmi honorowymi byli:
mł. insp. Piotr Makuch –
Komendant Miejski Policji
w Szczecinie,
reprezentujący
zachodniopomorską
policję i Pan Grzegorz
Czapski naczelnik
Oddziałowego Biura
Edukacji Narodowej IPN w
Szczecinie.
W pierwszej części
prezentacji
przedstawiliśmy krótką
historię powołania Policji
Państwowej II
Rzeczypospolitej, jej
zadania, wyposażenie i
umundurowanie. W tym
celu pokazaliśmy wiele
zdjęć z tamtego okresu.
W dalszej części lekcji
zaprezentowaliśmy
sylwetkę posterunkowego
Stanisława Figana, z
poruszającym opisem
ostatnich dni jego życia i
zbrodni dokonanej w
Twerze na policjantach
osadzonych w
Ostaszku. W ostatniej
części prezentacji dot.
„żywej lekcji historii”
przedstawiliśmy naszym
gościom miejsce pamięci,
które odwiedziliśmy w
Dębnie jak i zdjęcia, które
zrobiliśmy na
„Promenadzie Pamięci”
usytuowanej wzdłuż
chodnika od mostu przy
ul. Mickiewicza do mostu
na jeziorze Lipno, a także
przy kamiennym pomniku
oraz posadzonym Dębem
Katyńskim,
upamiętniającym
funkcjonariusza Policji
Państwowej II
Rzeczypospolitej
Stanisława Figana.
Opowiedzieliśmy
uczniom, jak
odszukaliśmy to miejsce,
kto nam w tym pomógł i

jak przebiegła nasza
wyprawa.
Na koniec Pani Mariola
Jastrzębska opowiedziała
nam o dalszych losach
rodziny po zamordowaniu
jej dziadka
posterunkowego
Stanisława Figana, a
także w jaki sposób
rodzina dowiedziała się,
co się z nim stało, gdzie
został pogrzebany i jak
dotarła do prawdy o jego
losie. Na koniec mł. insp.
Piotr Makuch –
Komendant Miejski Policji
w Szczecinie podziękował
nam za bardzo ciekawą
lekcję i włożony trud w jej
przygotowanie oraz
życzył osiągnięcia jak
najwyższego miejsca w
konkursie „Policjanci w
służbie historii”
organizowanym przez
Instytut Pamięci
Narodowej. Niewątpliwie
obecność Pani Marioli
Jastrzębskiej na naszej
lekcji przyczyniła się do
tego, że była ona „żywa”,
za co w szczególności
sposób jej
podziękowaliśmy. Oprócz
prezentu otrzymała od
nas na pamiątkę
przedstawioną
prezentację na pendrive.

[Zdjęcia](#)

[Pliki](#)

[Plik ZIP
lub RAR](#)

-

Sylwetka policjanta

Imię i nazwisko policjanta

posterunkowy Stanisław
Figan

Lata życia

1896-1940

Opis postaci

Posterunkowy Stanisław Figan był synem Michała i Franciszki z domu Kościańskiej. Urodził się 7 listopada 1896 roku w Cielczy koło Jarocina. Do wybuchu II Wojny Światowej mieszkał w Pleszewie przy ulicy Poznańskiej 55. Z żoną Stanisławą mieli dwójkę dzieci: córkę Helenę i syna Kazimierza. Uczestniczył w Powstaniu Wielkopolskim. Był również żołnierzem Marszałka Józefa Piłsudskiego i walczył w Wojnie Polsko-Bolszewickiej w 1920 roku. Po zakończeniu służby wojskowej wstąpił do Policji Państwowej na Wołyniu. Służbę w Policji Państwowej pełnił m.in. na posterunku PP w Starej Hucie. W roku 1930 przeniesiono go do woj. poznańskiego i do 1 września 1939r pełnił służbę w Policji Państwowej w województwie poznańskim. Najpierw pełnił służbę w Pleszewie

a następnie w Komendzie Powiatowej Policji w Jarocinie. Po czym ponownie został przeniesiony do Pleszewa gdzie pracował do wybuchu II Wojny Światowej. Z wywiadu jakiego udzieliła nam wnuczka Stanisława Figana Pani Mariola Jastrzębska dowiedzieliśmy się, że przed II Wojną Światową rodzinie Stanisława Figana w Pleszewie wiodło się dobrze, spokojnie i bezpiecznie. Pan Figan miał w tamtych czasach dobrze płatną posadę, był szanowany za udział w Powstaniu i Wojnie Polsko – Bolszewickiej. Odznaczał się bardzo spokojnym i profesjonalnym podejściem do spraw, które wymagały rozwagi przy ich rozwiązywaniu. Był lubiany przez współpracowników. Wybuch II Wojny Światowej zastał Stanisława Figana na mieszczącym się w Ratuszu Posterunku w Pleszewie (powiat jarociński). Ośmioosobowa załoga posterunku otrzymała wówczas rozkaz natychmiastowej ewakuacji wraz z rodzinami do Warszawy, gdyż tam utworzono punkt zbiorczy wszystkich policjantów. W dniu 3 września 1939 roku policjanci na rowerach a ich rodziny na zaprzężonych wozach wraz z niewielkim dobytkiem udali się do stolicy. Po przejechaniu 12 kilometrów, w miejscowości Chocz policjanci, w tym posterunkowy Figan,

pożegnali się ze swoimi rodzinami i dalej już sami pojechali rowerami, gdyż dotarł do nich rozkaz przyspieszenia przybycia do Warszawy. Wtedy ostatni raz widzieli się ze swoimi najbliższymi. Po dotarciu do Warszawy z powodu przeludnienia nie zostali wpuszczeni do miasta. Skierowali się więc na południowy wschód, ukrywając w lasach. Po kilku dniach dotarli do miejscowości Firlej w woj. lubelskim. Tam Stanisław Figan oraz kilku innych policjantów wpadli w ręce Ukraińców, którzy wywieźli ich do Przemyśla. Po ustaleniu tożsamości jeńców, Stanisława Figana wraz z kolegami przetransportowano w głąb Rosji do obozu Pawliszczew Bor. Po sześciu tygodniach zostali ponownie przetransportowani na wschód do obozu w Ostaszkowie. Z obozu rodzina Pana Stanisława tylko raz otrzymała od niego wiadomość, był to list z dnia 9.XII.1939 r - otrzymany 30.XII.1939. 5 kwietnia 1940 roku Posterunkowy Stanisław Figan został zamordowany przez funkcjonariuszy NKWD strzałem w tył głowy z pistoletu typu Walther, w jednej z piwnicznych cel znajdujących się w siedzibie NKWD w Twerze. Jego ciało załadowano na samochód ciężarowy i wywieziono na tereny leśne, należące do NKWD. Pogrzebano go nieopodal wsi Miednoje, w kopanych codziennie świeżych dołach, razem z innymi zamordowanymi funkcjonariuszami

Resortu Spraw
Wewnętrznych II
Rzeczypospolitej. Na
zasypanych
pomordowanych ciałach,
oprawcy posadzili las, aby
nikt nie dowiedział się o
tym masowym i jednym z
najbardziej bestialskich
morderstw II Wojny
Światowej.

Stanisław Figan żył 44
lata.

Stanisław Figan był
odznaczony Medalem
Pamiętkowym za Wojnę
(1918-1921) oraz
Medalem Dziesięciolecia
Odzyskania
Niepodległości.

Postanowieniem
Prezydenta RP z dnia
5.10.2007 roku został
pośmiertnie awansowany
do stopnia aspiranta.

Na ostaszowskiej liście
transportowej NKWD
numer 05/3 z 5 kwietnia
1940 roku pod pozycją
61, nr akt 4668 widnieje
nazwisko Stanisława
Figana, syna Michała,
urodzonego w 1896 roku.

Dane Stanisława Figana
są również zapisane w
rozkazach Moskiewskiego
NKWD do naczelnika
obozu jenieckiego w
Ostaszkanie, dotyczących
przekazania jeńców do
NKWD w Kalininie, w celu
wykonania wyroku
śmierci, jak też w Księdze
Cmentarnej Polskiego
Cmentarza Wojennego
Miednoje tom. 1, wydanej
przez Radę Ochrony
Pamięci Walk i
Męczeństwa, Warszawa
2005r.

Film o
postaci

[https://www.youtube.com
/watch?v=dRD0Q1JBe5Y&
feature=youtu.be](https://www.youtube.com/watch?v=dRD0Q1JBe5Y&feature=youtu.be)

Wykorzystane
źródła

1) Pismo z Centralnego
Archiwum Ministerstwa
Spraw Wewnętrznych i
Administracji z dnia
4.11.1999 roku,

2) Artykuł Michała
Kaczmarka „Tragiczne
losy pleszewskich
policjantów,
zamordowanych przez
NKWD wiosną 1940 roku”

-

<http://www.zpleszewa.pl/artykuly/strzalem-w-tyl-glowy,39599.htm>

3)

<https://debno.pl/print/396>
